

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรี

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรี สรุปได้ความว่า

พรรคเกษตรเสรีได้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ณ วัดบ้านโนน ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับของพรรคและกฎหมายกำหนดตามข้อบังคับพรรคเกษตรเสรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๓ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุม การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วย สมาชิกพรรคซึ่งเป็นองค์ประชุมตามข้อ ๖๕ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายลิ นาคเกษม ได้แจ้งเชิญการประชุม โดยบอกข่าวการประชุมพรรคในตอนเช้าของวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันประชุม โดยประกาศเสียงตามสายหอกระจายข่าวหมู่บ้านเรียกชาวบ้านมาประชุม ที่วัดบ้านโนน ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ประมาณ ๒๐๐ คน และผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่ใช่เป็นสมาชิกพรรค

ในการรายงานการประชุมใหญ่ดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองพรรคเกษตรเสรีได้นำเอาบัญชีรายชื่อผู้เข้าประชุม อบรมสัมมนาของสาขาพรรคตามจังหวัดต่างๆ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสงขลา มาแนบประกอบเป็นองค์ประชุมใหญ่ของพรรค โดยอ้างว่า ทางพรรคเกษตรเสรีได้จัดอบรมสัมมนาในวันเดียวกันกับการประชุมใหญ่ แต่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญก่อนการอบรมสัมมนาในช่วงเช้า และเนื่องจากมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก จึงให้สมาชิกลงลายมือชื่อเพียงครั้งเดียวโดยแจ้งให้ทราบว่าเป็นการประชุมใหญ่และการอบรมสัมมนาด้วย พร้อมทั้งยืนยันว่ารายชื่อผู้เข้าอบรมเป็นรายชื่อชุดเดียวกับลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มีการประชุมของสมาชิกสาขาพรรค และมีบุคคลจำนวนหนึ่งที่ถูกอ้างว่าเป็นกรรมการพรรคและหรือเป็นสมาชิกพรรคและเข้าร่วมประชุมยืนยันว่าไม่เคยเป็นกรรมการพรรคและหรือสมาชิกพรรค และไม่เข้าร่วมกิจกรรมของพรรคแต่อย่างใด

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคเกษตรเสรีมีเจตนาฝ่าฝืนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า

พรรคเกษตรเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เหน้รณูญิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้พรรคเกษตรเสรีส่งคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียน ปรากฏว่านายณรงค์ศักดิ์ ต้นศีกษา หัวหน้าพรรคเกษตรเสรี (ผู้ถูกร้อง) ได้ส่งหนังสือที่ พิเศษ/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ว่าได้ทราบคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องขอให้ยุบพรรคเกษตรเสรีโดยตลอดแล้ว และขอคัดค้านคำร้องดังกล่าว ต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยแจ้งว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ ตนได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าได้จัดการประชุมเลือกตั้ง คณะกรรมการบริหารชุดใหม่ จำนวน ๑๓ คน ตามรายงานการประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ วัดบ้านโนน ตำบลโป่งแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างถูกต้อง จึงขอคัดค้านข้อกล่าวหาดังกล่าวข้างต้น และได้ทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาชี้ขาดต่อไป ต่อจากนั้น พรรคเกษตรเสรีได้ทำหนังสือขอขยายเวลาพิจารณาให้คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพื่อนำเอกสารหลักฐานและรายละเอียดต่างๆ มายืนยันต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไปตามหนังสือที่ พิเศษ/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ศาลรัฐธรรมนูญได้อนุญาต แต่พรรคเกษตรเสรีมิได้ส่งคำชี้แจงตามขอแต่อย่างใด

ดังนั้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคเกษตรเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ คือ ในการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรค ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคและกฎหมายกำหนดโดยข้อบังคับพรรคเกษตรเสรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๓ กำหนดให้หัวหน้าพรรคแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุมให้ทราบด้วย แต่การแจ้งเชิญเป็นการประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน ของสถานที่ประชุมในตอนเช้าวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันประชุม แม้ว่ามีสมาชิกพรรคบางคนได้รับเชิญแต่เป็นการเชิญเข้าร่วมสัมมนาไม่ใช่การประชุมใหญ่

นอกจากนี้ข้อเท็จจริงรับฟังต่อไปได้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรค จึงเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเกษตรเสรีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ส่วนกรณีที่พรรคเกษตรเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่นั้นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย เนื่องจากได้วินิจฉัยไปแล้วว่าพรรคเกษตรเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ จึงเป็นเหตุเพียงพอที่จะให้ยุบพรรคเกษตรเสรีได้แล้ว

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงเห็นสมควรมีคำสั่งให้ยุบพรรคเกษตรเสรีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ